Боротьба

Київ, Середа 7 Червня (Юня) 1906 р.

Виходить двічі на тиждень.

РЕДАКЦІЯ ЗГОДОМ МАЕ ДОВЕСТИ ВИПУСК ВИДАННЯ ДО ШЕСТИ РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ.

Рік I. ОКРЕМЕ ЧИСЛО КОШТУЄ 3 К.

Умови передплати: З приставкою і пересилкою на рік — 3 карб.; на пів-року 1 р. 50 коп.; на 1 місяць 25 коп. Зміна адреси 20 коп.

Статті, що надсилаються без зазначення умов, вважаються безплатними. Рукописи одсилаються авторам лише за їх кошт.

Платня за оповістки: За рядок попереду тексту — 40 коп., після тексту — 20 коп. Хто шукає заробітку, платить половину.

№ 4. Контора і редакція: Рейтерска ул., 33 кв. 7. № 4.

БОРОТЬБА

Часопись політична, економична і літературна, виходить у Київі, поки що **двічі** на тиждень.

Передплата приймається в конторі „Боротьба" (Рейтарська, 33 кв. 7 од 10 до 3 год. що дня, окрім свят) і в книгарні „Київської Старини"(Безаківська, 14). Умови передплати в горі.

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Київ, 7 юня 1906 р.

Знов погроми! Знов... знов...

Ні! немає сил, немає слова передати всю страшенну, без міри нахабну, пекельним жахом дихаючу злочинність самодержавного правительства!

Немає сил вже гніватись, немає сил ридати, волосся рвати, немає сил чекать нових страховищ!

Доки це буде?! Доки скажені вовки шматуватимуть намучене, натруджене тіло народнє?!

Чого ми ждем? Чого ждете ви там, у Думі, посли народа? Нових злочинств, нових потоків крові?

Та хиба не доволі цього?! Хиба не кипить у вас кров таким вогнем, в якому можна би розплавить найтвердішу душу?

Видно,—не кипить, бо ви б не підставляли своїх обличчь міністрам, щоб вони плювали в них. Ви б перестали робить «запроси», з яких так нахабно глузують високопоставлені кати.

Що маємо ми з Думських всіх «запросів»?

Перший «запрос» був про те, чому не випускають з тюрем арештованих за боротьбу за волю. На це правительство зареготалось і, як овець, ще більш погнало люд у тюрми.

Перший плювок у лице Думі!

За першим «запросом» був другий, третій, четвертий, п'ятий... Були «запроси» про кару на смерть, про насильства чиновників, про черносотенську агітацію, було... було багато «запросів». А що ми маєм з них?

Тюрми повні; борців розстрілюють без суду; порять різками; морять голодом; топчять сором, душу, точять кров.

І плюють, плюють на Думу, на послів, на народ, що послав їх. А посли утираються і знов «запрошують».

Але народ послав їх не втиратись від плювків правительства! Народ не запрошувать послав їх! Видравши посіченими кулями та нагаями правительства руками мізерне право вибірати, народ вибрав послів своїх не для того, щоб вони грались там в політіку, щоб говорили солодкі слова. Народу треба волі і землі, а не кадетського міністерства!

Над Білостоком вдарила хуліганська гроза. Город залитий кров'ю євреїв, город палає, город повний стогіну. Ні, це не город, це пекло, це гірше пекла! Людський розум не має сил збагнути всього того страховища, душа задихається від того жаху, яким віє з Білостоку.

А посли знов роблять «запрос» правительству, тому самому правительству, яке підстроїло, улаштувало й зробило цей погром, це пекло!

Посли знов говорять запальні промови, знов кидають гарячими словами в міністерські ложі.

Та що нам з того? Що нам з слів гарячих, запальних?! Нам треба діла, а не слів. Ми хочемо, (коли на те вже йде!) вмірать у боротьбі, а не в постелі під хуліганським ножем. Ми хочемо і маєм право так хотіть, бо право це куплено не одним століттєм мук і горя, й боротьби народа.

Але кадетські посли хотять тихо та мирно одсунуть теперішнє правительство від власті. Вони хотять руками в рукавичках видерти жало в гадюки. Але разом з тим хотять, щоб вона й не кусалась.

Та де ви бачили, панове кадети, таких гадюк? Гадюку треба вбить, разчавить її ногами, на шматки рознести... Та й то вона ще махатиме хвостом.

А невже ж ви не бачите, що наша гадюка й не думає вам мирно роззявляти рота, щоб ви видирало їй жало? Невже ви не бачите, що вона роззявляє рота, щоб глитнуть революцію?!

Зо всіх боків тільки й видно, тільки й чути, як правительство збірає свої чорні сили, як гострить хуліганські, гвардейські, жандарські ножі, як з глумом плює народові в лице, зо всіх боків тільки й чути крик «рятуйте!!»,—а кадети все похожають коло гадюки й міркують про те, кого вони посадять од себе замісць неї.

Та схаменіться! Каміння ж кров'ю плачуть!

Але шкода й мови,—кадети не схаменуться. Вони схаменуться тоді, як море народнього гніву виступить із берегів, як *народ схаменеться* й перестане чекати, щоб правительство само себе знищило.

Але народ не буде виробляти проектів, не буде ждати згоди катів своїх, не «запросами» він буде брати волю й землю. Бачите дим над селами? Чуєте грохіт мітінгів і страйків? Почуваєте запах пороху?

То буде народній «запрос!»

А коли *цей* «запрос» скінчиться, коли земля і воля будуть в руці народа, тоді на *инший* «запрос» покличуть правительство!

Тоді посадять його на ганебну лаву злочинців і скажуть: «Ну, катюги, де мілліарди наточених з народу грошей?

«Де сотні і тисячі салдатів, синів і братів наших?»

«Де тисячі замучених по тюрмах, засланнях, на шибеницях, під пулями й нагаями?» «Чим ви заплатите за Кішиньові, Гомелі, Білостоки?»

Ви думаєте, вони й тоді будуть глузувати?

О, ні!...

Губернаторскі брехні.*)

Люде кажуть: «Брехнею сьвіт пройдеш, а назад не вернешся».

Приказка ця може й правдива, та тільки не про всіх людей її складено. Особливо не можна прикласти цю приказку до російських чиновників-бюрократів, до всяких генерал-губернаторів та до тіх, що кишені товсті мають. Чиновники та генерали, на приклад брешуть на всі заставки й лиха їм од того аніякісінького, навпаки, за брехню ще й нагороди їм дають.

Ось подивимось як бреше один генерал. В Одесі є генерал на призвище Карангозов. Це не простий генерал, а ще й губернатор. Це з тих генерал-губернаторів, що позаводили їх пани міністри по Россії тай у нас по Вкраїні коли люди рішуче стали домагатися землі та волі. Власть їм дали необмежену, кого схоче—карає, кого схоче—милує. Отже коли їм дано таке право навіть над життям людини, то чи слід-же їм зважати, щоб колись там не збрехати?

І генерал-губернатори не зважають: брешуть скільки влізе, брешуть щей приказують: «Брехати не ціпом махати».

От, наприклад, генералові Карангозову муляла дуже відозва послів-робітників до робочого люду, він і ну на неї брехати, та не тільки на неї, а на всю Думу Державну. Що йому ота Дума! Він сам собі пан!

Що-ж у тій відозві послів-робітників писалося?

Писалося там про те, що між Думою Державною та урядом повстала незгода, що правительство не хоче задовольнити народніх вимог, тоб-то не хоче дати волю народові, землю селянам та встановити такі закони, які виробить Дума на добро людям. От посли-робітники й списали усе це тай кличуть робітників усієї Россії, щоб вони гуртовалися у спілки, щоб скликали сходи та писали приговори з приводу кривди, що заподіяли міністри народові. Посли-робітники кажуть, що не сила Думи щось зробити без помочи народу і прохають робітників подавати оті приговори до своїх послів у Думу «Це буде, кажуть посли-робітники, нам піддержкою у боротьбі». Ще прохають посли не проливати по дурному пролетарської крови, бо ворог ще дужий.

Так от оця відозва і впала в око одеському генералові Карангозову і він взявся ганити її, та не тільки її, а й тіх послів-робітників, що склали її та підписали. Йому бач не вподобалось, що посли хочуть іти укупі з народом, що їх послав, а не йдуть з усякими Карангозовими-дармоїдами та гнобителями народніми, от він і лається та щей брехні завдає і на Думу поклепує.

Генерал цей надрукував у газеті оповіщення, а в тім оповіщенню намагається довести, що між правительством та Думою панує згода та злагода, що коли міністри прочитали відповідь Думі на її адресу Цареві про те, що поміщицькі землі не можна одбірати, що амністії не буде дано, що міністри не будуть відповідати перед народом за свої злочинства—одно слово Карангозов каже, ще коли міністри на всі домагання Думи дали їй дулю, то Дума ніби-то приняла ту дулю «сравнительно спокойно» і постановила «перейти къ дальнѣйшей подготовительной работѣ по измѣненію разныхъ устарѣвшихъ законовъ», а що мовляв тільки невеличка купка людей з 14 чоловіка рішила виступити гостро проти правительства.

Та чи так же воно було? Хто з нас не знає, як Дума обурилася з відповіді міністрів, коли побачила, що усі її домагання загинули марно, коли побачила, що міністри і слухати не хочуть про те, щоб змінити теперішні порядки. Хто не знає, що майже уся Дума з обуренням вигукнула міністрам: геть в одставку! коли не хочете служити народові та задовольнити його потреби? Навіть праві посли, такі як от Гейден і той вийшов та сказав, щоб міністри забірали свої манатки та ійшли собі геть, щоб уступилися з дороги. А от тепер Карангозови когось хочуть одурити, диму у вічі пустити, і кажуть що Дума приняла оповіщення спокійно, що вона «рішила не спинятися на ріжницях у поглядах (Думи з урядом) на де-які питання» і почала працювати.

Генерал Карангозов не подає чомусь у своєму оповіщенні тієї відозви послів-робітників. Він каже, що через те не подає, що вона «явно законопреступна». Та чи так справді? Це те-ж на брехню скидається, бо все те, що не подобається панам Карангозовим, усе те од чого їм може вийти шкода, а народові добро, вони раз-у-раз називають «законопреступним».

Але-ж не станемо й ми наводити тут другі ще карангозівські брехні та образи, що він робить народнім послам-заступникам робітників, которих тепер у Думі не 14 чоловіка, а вже свиш як 114, бо до відозви робітників прилучилася уся трудова група. Виходить, що тепера майже усі посли селяне з послами робітниками звертаються отією відозвою до трудящого люду.

Але немає, кажуть, лиха без добра,—може багато темного люду і не знали про ту відозву 14 рабочих послів, як би Карангозов не видавав своєї контр-відозви, а тепер всі про неї будуть знати. Певно ж генерал-губернатор расповсюдив свою відозву широко роскледївши скрізь, розіславши по всьому своєму Генерал-губернаторству ,,для вразумленія'' населенія. Але чи читало населення карангозовську відозву—хто зна, а що після неї всі читали відозву робочих депутатів, це напевне. І вона була для них більш ,,вразумітельною'', ніж відозва карангозова.

Гр. С—ній.

*) Про ту річ, що йде розмова у статті брехав не один губернатор. В газетах є багато звісток, що і инші губернатори видали і росповсюдили такі-ж самі відозви, навіть однакового змісту.
Ред.

Про „Ради безробітних."

Теперішній лад, крім сліз та горя, крім злиднів і гніту, нічого не дає робітникові.

Все, що виробить робітник їде не йому, а панові—капіталістові. Робітникові остається тільки одно-киторжна праця за злиденну плату. Та навіть це, навіть доставати цю несчасну зарібну платню, робітник не завжди може. Час од часу виникає безробіття. Як за зімою приходить весна, так за порою, коли потрібні рабочі руки—приходить безробіття.

Капіталіст виробляє продукти на продаж; скільки їх треба, він не знає. Через те час од часу ринок переповняєтьея; продуктів вироблено багато, а купувати нікому. Капіталіст неможе продати те, що він виробив, не може одержувати прибиль.

Він зменшує вироблене продуктів, рощитує десятки і тисячі робітників, або зовсім зачиняє завод.

Таке безробіття панує тепер у цілій Росії.

Робочий люд боровся не жалiючи свого життя за волю народу, за волю цілої Росії.

Боротьба робітників зачіпала кешені капіталистів. Вони позакривали фабрики і заводи. Вони зоставили без хліба сотні тисяч робочих. Чнсло безробітних в одному Петербурзі доходить до сорока тися?.

Що-ж робити цим несчасними? Чекати голодної смерти! Повірити тим, що кажуть терпіти, мучитись тут, а зате обіцяють щастя десь на тому сьвіті!

Це не в природі чоловіка. Поки живий чоловік він буде шукати кращого, на цьому світі. Буде боротись за нього. Скільки-б йому не росказували, що треба терпіти і спокійно чекати голодної смерти, він цього не зробить.

Але у кого-просити запомоги? у панів-капіталістів, що викинули їх на вулицю? Робітники знають, що з таких прохань нічого не виходило. Чи зменьшив, коли небудь капіталіст рабочий день коли його проще прошено?...

Може правительство допоможе? Є багато таких, що так гарно росказують, ніби правительство для того є, щоб помагати усім, що йому нема діла до того, чи пан, чи робітник, що усім воно однакаво повинно помагати. Але робітники добре переконались, що для правительства не все одно чи капіталіст, чи робітник. Це їм гарно доказали москалі та козаки, що раз-у-раз проти них висилаються, коли вони хоч трохи зачеплять капіталіста. Коли буває безробіття правительство справді помагає бідним, але тільки не робітникам, а капіталістам. Прибиль у капіталістів зменьшилась-хіба вони не бідні? Так зробило і наше правительство. Коли в залізній промисловости тисячі були без роботи воно помагало капіталістам.

Ні, нема в кого і даремно просити безробітним помочі. Ті на кому держиться цілий сьвіт, хто годує всіх панів, хто одягає їх, хто будує для них палати, повинні тільки домагатись, другим шляхам безробітні не знайдуть помочі.

Але, щоб вимагати треба мати силу.

Силу робочий люд має тоді, коли він з'єднаний. Безробітні повинні з'єднатись. В цьому їм мусять помогти ті товариші, що мають роботу. З відси безробітні тільки й можуть ждать помочі. Справа безробітних це справа всього робочого класу. Не сьогодня, завтра кожного з робітників капіталіст може викинути на улицю.

З'організовані безробітні мусять домагатись, щоб їм дано работу.

В кожному городі можуть знайтись городські роботи; цими роботами завідують городські самоуправи—думи.

Од них повинні домагатись безробітні роботи. Коли безробітні будуть з'єднані, вони доб'ються свого, бо в єднанні сила.

На цей шлях боротьби мусять стати безробітні, мусять єднатись, скрізь засновувать ,,ради безробітних''.

Сюди будуть входить представники од безробітних і од тих, що мають роботу.

,,Ради безробітних'' єднають безробітних,

роблять список їх, збірають гроши і помагають їм.

Вони домагаються, щоб безробітним дано роботу.

Найперше з'организувався коло ,,Ради безробітних" робочий люд Петербурга. Рада безробітних в Петербурзі добилась:

Городська Дума дала 100000 руб. на столові, 23000 на кватирі, в городських ломбардах на заставлені робітниками речі буде братись меньший процент, а самі речі не будуть продаватись з торгу, коли в срок не заплатить хтось долгу.

Дума обіцяла дати безробітним городські роботи. Для обміркування цеї справи вибрано комісію, в яку увійшло 12 чоловік од робітників.

Таким чином Петербурські безробітні з'организувавшись поліпшили своє становище. Поки вони просили, доти їм не давано нічого.

Коли вони од прохань перейшли до боротьби—вони добились того, що їм було треба. Тепер ,,рада безроботних" в Петербурзі повідомляє весь робочий клас Росії про результати своєї роботи. Кличе безробітних до боротьби і організації. Своє повідомлєне вона закінчує:

«Єднайтесь у всіх городах, товариші—безробітні! Годі терпіти! Єднайтесь, организуйте ,,ради безробітних" спираючись на силу солідарности пролетаріяту, домагайтесь у всіх городах громадських робот для всіх безробітних.

Уцій боротьбі вас витає Петербурська рада безробітних." В. С—ій.

Смертні присуди.

Коли зібрались народні представники у Думу одним з перших їх слов було: „не треба кари на смерть".

Вони не могли сказати инакше. Представники народу, що стратив своїх найкращих синів на шибеницях, не могли оборонити кару на смерть.

І вони сказали міністрам: „треба зараз же спинити смертні присуди. Доволі крові. Народ не хоче її. Коли ж ви будете робити це проти волі народу, ви будете не судьями, а катами, злочинцями, що вбивають безвинних. І це буде не законний присуд, а вбійство".

Міністри це гарненько вислухали і звеліли розстриляти у Ризі вісім чоловік. Нещасних катуванем примушено признати за собою такі провини, які хотіли судді.

Тепер у тій самій Ризі знову іде військовий суд над 36 чоловіками; половину їх суд має замордувати.

В Севастополі військовий суд має розстріляти пять чоловік за замір на коменданта Неплюєва.

Цю справу зробили не революційні організації.

Але правительство вихопило з товпи пять перших кращих людей і хоче це діло скласти на революціонерів і замордувати безвинних людей. Одному з них 16 літ.

В Одессі під військовий суд оддано 17 чоловік.

На домагання Думи правительство відповіло ділом: закатувало вісімь чоловік, збірається це зробити з десятками других.

Цього мало. Правительство мало смілість доказувати Думі, що воно робить по всій справедливості; воно, стративши останню краплину сорому і совісти, хотіло вневнити, що коли не карати на смерть, то це буде не законно, несправедливо.

1 июня у Думу явився головний військовий прокурор Павлов; він за своє життя не один десяток людей одправив на шибениці, під розстріли. Тепер од ролі ката, він перейшов до ролі учителя: прийшов вчити Думу закону, справедливості.

Він казав: „смертні присуди будуть, поки будуть закони, що їх призначають. Військові суди не можуть не давати смертніх присудів". Треба, мовляв, поступати по закону; суди сповняють закон, значить роблять по справедливому. Виходить, що Дума іде проти закону, робить несправедливо. Народні представники на ці слова відповіли йому криками: „кат, убійця". Сотні, тисячі приговорів, резолюцій показують, що народ піддержить своїх представників. На ці слова ненависти одізветься цілий народ. В. С.

Погром у Білостоку.

Страшний погром трапився в Білостоку. Сотні нещасних євреїв побитих і поранених.

Як і звичайно за довго ще до погрома, що почався 1 іюня, в городі балакали про те, що буде різня євреїв. І як і скрізь, так і тут найкраще знала про погром поліція. Принаймні пристав Білостокський Шереметьев казав єврейській депутації: ,,підождіть ми вас провчимо". І справді 1 іюня було в Білостоку дві процесії: католицька й православна. Коли православна проходила повз дому Моковського, звідтіля з балкону хтось вистрілив, а потім кинув петарду, яка й розірвалася з тріском. Слідом за цим з воріт аптеки Кнобельсдорфа вистрілили також. В процесії почали кричати ,,Бий жидів," і невеличка купка кинулася на аптеку й дім Моковського. Так почався погром, що тягся ще два дні і потяг сотні жертв.

Сила крамниць і магазинів розбито, а ще більше розбито приватних кватирь. Є такі дома, де нема цілої ні одної крамниці, ні одної кватирі. Самі тільки голі стіни сторчать. На улицях мебель, домашний скарб.

Страшні події розповідають самовидці. Навокзалі було всього 10 чоловік солдат. Коли почався погром хулігани кинулися в поїзд, на вірьовках витягли з вагонів 7-ох пасажирів євреїв і почали катувати їх перед станцією.

Двоє вирвалося од них. Одного публіка оборонила; другого салдати викинули на улицю, де хулігани й добили його разом з товаришами по нещастью.

Частина євреїв втікла за город, в жито; коли ось прибігає в город військовий патруль і каже, що в його стріляли з жита. Зараз же посилають туди отряд війська, який і розстрілює всіх нещасних, що ховалися в житі.

В перший же день, як почався погром, по головним улицям пройшла процесія самооборони. Віяли в повітрі прапори Бунду, польської соціальдемократії, російських соціалістів революціонерів.

Демонстранти з револьверами в руках розгонили хуліганів і кричали: ,,громадяне, обороніть тих, кого вбивають!"

— Товариші! Постоймо за наших братів-Евреїв!

Погромщики втікли б... але військо нещадно почало розстрілювати самооборону. Досить було одного револьверного вистрілу, щоб по всій улиці полетіли залпи з салдатських рушниць. Тепер в городі все спокійно. Але то тиша кладовища. Біржовики не ходять; життя замерло, евреї ходять під конвоєм. Газети розповідають страшні подробиці про погром. Жорстокости було більше, як в Кишиневському погромі.

В Боярах, місцевости в Білостоку, жив єврейський учитель Вайншвейн; громили витягли його з жінкою, двох синів, дочку, повбивали їм в голови гвіздки і порізали на шматочки. На Старому Шосе вытягли двох дівчинок еврейок, які сховалися на горище, понасилуєали їх, роспороли животи; багато трупів знайшли порізаних на шматочки. Бувало, що спочатку стражник помучили, а потім вже вбивали. Кілька еврейських родин сховалося на лісопильному складі Гетнера. Громили підпалили склад; тих же хто спасався, вбивали. Громили багатих закопували в землю. Багатьох так і не могли потім розшукати. Деякі крамниці спочатку розграбили, а потім спалили. Не маючи ні звідки помочи евреї звернулися до генерала Баддера, але він також одмовив. Тепер цього генерала призначили генерал-губернатором. Пристава Шереметьева переведено помішником справника в Пружани.

З життя.

— **Дворяне беруться за розум!** Вони хотять закласти спілку земельних дукарів і вкупі боротися проти соціалістів, тоб-то проти тих, що хотять одібрати в їх землю. (П. Т. А.)

— **Дворяне про селян піклуються.** На своєму з'їзді дворяне радились про земельну справу рішили, що як дати селянам землю, то селяне зовсім з'убожіють. Для того ж, щоби селянська доля покращала, треба дозволити селянам вільно виписуватись на «свободныя казенныя земли». «Теплий кожух, тільки шкода не для селян шитий, а панськая їхня рада брехнею підбита». (Полт.).

— **Селяне теж не сплять.** В Сердобському і Аткарскому повітах Саратовської губ. селяне хвилюються, рубають ліса, палють економії.

— В Бобровському повіті Вороніжської губ. спалено економію князя Барятинського.

— В Грайворонському і Тімському повітах селянські розрухи.

— В Богородському повіті селянські і робочі розрухи; послані туди козаки.

— В Синодські волості, Вольського пов. Саратов. губ. сильні аграрні разрухи. Спалено багатий панський млин. Селяне з села Карабулька самовольно косять траву на берегах поміщиці Каткової. (К. З.)

— В Новгородському повіті почались аграрні розрухи. Чутки ходять, що сильно побито одного поміщика.

— В Аткарському пов. селяне напали на економію Агафонова ,,Палатовку", побили охранників-осетин і підпалили постройки. Згоріло 2000 овець.

— В Тверській губ. в багатьох місцях селянські розрухи; в Біжецький повіт послано драгун. (Р. С.)

— Полтавський губернатор написав до Петербурга, що до нього кожен день повітова адміністрація (исправники і інші чиновники), а також поміщики звертаються за военною охраною. Міністр звелів губернатору розіслати по повітах військо, щоб охранять панські економії, але губернатор сповістив міністра, що послати салдат на

села в сей час не безпечно; бо між місцевим військом і селянами зав'язались гарні відносини через членів революційних організацій. Бували, навіть, случаї, що салдати з охотою йшли на села. Губернатор з приводу цього думає, що поміж салдатами щось робиться не добре, і прохає щоб в полтавську губ. були прислані салдати з інших, дальних місць. (Дума).

— **Щоб заспокоїти селян,** котрі скрізь стали ворушитись, виїхало з Петербурга більше двадцяти депутатів Державної Думи. (В. д.).

— **Робітники страйкують.** В Курській губ. на маріїнському заводі.

— В Катернославі—в ниже-дніпровських залізно-дорожних майстернях.

— В Москві дуже трівожно. Ходять чутки, що робітники хотять забастувать, щоб підтримати вимоги Думи.

— В Кременчузі на фабриках і заводах начались забастовки. Робітники пред'являють вимоги економичні.

— **Капіталисти організуються і теж страйкують.** В Москві заклалася спілка власників друкарень. Тепер така сама спілка заклалась въ Петербурзі. Там до цеї спілки пристало більше, як 140 власників. Мета спілки—оборона інтересів властників. І в Москві вона вже й виступила в цій обороні. Коли почався страйк робітників друкарських, спілка й сама застрайкувала, себ то всі друкарні зачинилися, а робітників розщитали. (Н. Ж.).

— В Борках Черниговської губ. селяне послали в Думу скаргу на губернатора за його насильства, тепер губернатор звелів їх всіх арештувати. 112 чоловіка посажено в тюрму. Селяне обурені. (Н. Ж.).

— **Салдатські розрухи.** 20 Мая салдати в Воронежі одмовились од караульної служби і виставили економичні вимоги. (Нар. Вол.).

— 21 мая почався рух серед салдатів козловського полку в Курську. салдати зробили збірку, де говорились промови на політичні теми. Начальство хотіло послати артіллерістів „усмирять" іхніх товаришів, але ті не схотіли іти. (Страна).

— 28 мая були розрухи в елецькому полку в Полтаві. (Н. В.).

— 28 мая була робітнича массовка в Боташевому лісі коло Петербурга. Було більш 500 чол. На ній делегат одної з артіллерійских бригад прочитав такий доклад:

„Товариші, не лічіт нас своіми ворогами. І наші, і ваші інтереси—однакові. Ми знаемо, хто наш друг і хто ворог. Товариші, домагайтесь одміни кари на смерть, амністії, домагайтесь землі і волі. Хай живе вселюдне виборче право"! (Дума).

— **Трусять і арештують салдатів.** За три дні від 24 до 27 мая в Петербурзі було багато трусів і арештів серед салдатів. В Кавалергардськім полку заарештовано трьох унтер-офіцерів, казарми перетрушено. В 18 сапернім баталіоні заарештовано двох унтер-офіцерів. Салдати страшенно розгнівані. (Нор. Вѣст.).

Офіцерів арештують! Сими днями заарештовано 8 чоловіка офицерів; їх обвинувачують в тому, що вони належали до союзу військових служащих. Зараз вови сидять на гауптвахті; до них нікого не пускають, навіть рідних. (Дума).

— Козаки 136 Донського полка подали через своїх депутатів, обібраних од Донської области, заяву в Думу, щоб вона поспиталася військового міністра, що має він робити далі з ними, чи розпустить швидко їх до дому, бо там лишилися голодні родини, і нікому їх годувати. 2 сотні вже одмовилися служити. Оренбургські козаки порішили підтрімати запитання. Терські одмовилися. (XX В.).

Київська хроніка.

— 4 Іюня староста Владимерской церкви Лоточков після служби роздавав прихожанам листки під назвами: „Царь народ и Дума", „о забастовках" і „Православные русскіе люди". Листки чорносотенні, де Дума називається „жидовствующою", говориться, щоб їй не вірили, бо до добра вона не доведе. Дума, мов, вимагає землі не для селян, а для жидів.

— Ходять чутки, що скоро спиниться южно-русскій завод, а робітники будуть рощитані.

— Рада безробітних гор. Київа видала таку відозву:

„Безробіття та голод широко розлились по всьому обширі нашої великої країни. Багато десятків тисяч безробітних довго голодували, але не дождалися, щоб буржуазне громадянство потурбувалось про сих „бувших людей", аж поки вони самі про себе не подбали.

В Петербурзі, Москві, Твері, Ростові на Дону, Полтаві та по инших городах з'явилися ради безробітних і наслідки цього показалися скоро: за безробітними признано право на громадські роботи, які організує город. Знайшлись у городських управ гроші на їдальні для робітників, кватирі, ломбардну та всяку иншу запомогу... У Київі недостача роботи дає себе відчувати так само тяжко, як і по инших городах. На заводі Гретера тепер працює тільки 600 чоловіка, а 350 рощитано. У Графа рощитано 150, працює 107. На залізниці в майстернях рощитано після грудня 120 чоловік, в депо 20 чоловік. Зимою на пароходних майстернях працювало 600 чоловік, а тепер тільки 25, останніх 123 чоловіка рощитано $1^1/_2$ неділі тому назад. На днях рощитано на заводі південно-руського акціонерного товариства—110 чоловіка, там працюють ще 500 чол., але є чутка, що і всіх збіраються рощитати партіями. На заводі Шиманського замісць 100 робітників тепер тільки 25. На чавунно-бронзо-литейному заводі на Подолі недавно рощітано 5 чол. Є рощитані також з робочих на млинах і т. и. З сього невеличкого підрахунку уже набереться більше 1000 чол. безробітних. Кожне може собі уяв[illegible]жду цих людей, яка доводить їх до роспачу, до злочину, до самовбивства. Городська ж управа сього не бачить. Дитина не плаче—мати не розуміе. Три неділі тому безробітні, одначе, почали організувати раду безробітних і зараз до неї вступили представники од 300 безробітних. Почалося записування безробітних, їх прізвищ, адресів, ремесл. Приходять люде найріжніщих професій і більше половини з них готові до всякої роботи. Записано уже 80 чоловіка. Прибувають нові депутати. Днів 2 тому з'явилась в „Отгол. Жизни" звістка, що в Київі є 30 безробітних наборщиків. Запрошуємо їх та инших безробітних товаришів присилати своїх депутатів, вибраних на підставі 4-членної формули, до ради безробітних.

А ви, товариші, що маєте роботу, і всі київські громадяне, що спочуваєте безробітним, організуйте їм запомогу, добуваючи для них роботу, гроші, збіжжя, харчі, кватирі, щоб переночувати,—хто що може. Пам'ятайте, що доля зрадлива. Завтра і ви можете нуждатись в громадянській помочі. Один за всіх, і всі за одного! Ми не звертаємось до вашого серця, але звертаємось до вашого розуму. Хто має уши, щоб слухати, нехай слухає!

По справам безробітних, з записами, справками та з пожертвуваннями просимо звертатися по такій адресі: Шулявка, Борщагівська вул, дім № 78, кват. 6, до Людвига Ромуальдовича Ярошевського од 1 до 6 год. вечора що-дня, не виключаючи й празників.

Дописі.

Кубанщина. В середині Грудня пішла чутка, ніби між військом поширилася така пропаганда, що надумано навіть арештувати вище військове начальство.

Перелякане правительство зараз же ввело в Катеринодарі побільшену охорону, а після цього слідком наклало на усю Кубанщину „военное положеніе".

Політичне життя замерло. Мітінги зникли. Революційна праця перейшла знов в «подполье»; а зверху залишилися або, краще сказати, народилися партія „правового порядку" та партія „народньої свободи".

Одначе перша не мала ніякого успіху і користувалася досить однодушною зневагою усіх; керманичем її є якій-сь у гороховому пальті Котляревський, котрий називає себе робітником з Путіливського заводу.

Партія ,,народної свободи'' сяк так поважалася, аж поки не надійшов час виборів, коли партія виставила досить неудачний список кандідатів в виборщики, котрих не можна було й певними кадетами полічить. За 12 днів до виборів крайні партії поєдналися в блок, виставили своїх кандідатів, росnúmчали бойову компанію і, позаяк мали на своїм боці усю молодь, робітників і міщан, знаменито розбили кадетів. З 4990 голосів кандідати крайніх отримали по 4000 гол., а кадети по кілька сот. Та не так склалося, як жадалося.

26-го травня з'їхалися на вибори 48 виборщиків від некозачого люду Кубанщини і Чорноморської губ. Більшість з них була більш прихильною до кадетів, бо там було багато земельних власників і 12 виборщиків з узбережжя Чорного моря—великих оборонців земельної власності.

Перший день нікого не вибрано і лише у слідующі два дні через де-які умови та згоди вибрано членами до Державної Думи адвоката Луніна (крайнього лівого), агронома Морева (Моренко теж; лівіший від кадетів) і інженера Константінова (кадета, який дбатиме більш за інтереси узбережжя Чорного моря). Кандідатом першим по них визначено робітника Сотініського (соц. д-та).

Міщанський люд Катеринодара дуже не задоволенний виборами, бо стояв за свого ватажка Безходарного, котрий на перших виборах (у виборщики) одержав найбільше голосів.

— У той же день, 26 травня, були і виборчі збори виборців—козаків. Тут ніякої боротьби на підставі політичної платформи не було, а боролися за особисті честолюбія. Але усі казаки казали за необхідність поліпшення їх матеріального становища, за поменшення військової служби і за *підримання козацького сословія*. Правда, виборцями були атамани та урядники, себ-то станична аристократія, то й не диве що вони домогаються якогось підтримання. Вибрано від казачої курії: члена міської управи Кочевського (каде), атамана станиці Брюховецької Бардіжа і атамана ст. Зеленчуцької Гришая. Що вони робітимуть у Думі і до чого прилучатся—ніхто не знає.—

С. Понурський.

Редактор-видавець
Микола Стаховській.

Київ, Друкарня С. А. Борисова. Мало-Житомірська дім № 16.